

Tijden van voorzichtigheid

'*There is no hope*', zo beschreef voormalig SEC-voorzitter Arthur Levitt de sfeer in zijn thuisland, de Verenigde Staten. Levitt was enkele dagen in Nederland en sprak daar met vertegenwoordigers van het accountantsberoep over de kredietcrisis en de rol van de accountant. Het was schokkend om deze constatering te horen van een vertegenwoordiger van het land waar altijd alles mogelijk leek, het land van de *American Dream*. Levitt beschreef hoe op dit moment vrijwel elk Amerikaans gezin geraakt wordt door baan- of inkomensverlies waardoor het land niet alleen in een economische, maar vooral ook in een mentale depressie verkeert.

Het afgelopen jaar is pijnlijk duidelijk geworden dat de wereld niet meer is wat hij was, en dat ook niet meer zal worden. Dat geldt eens te meer voor de financiële sector. "De overheersende trend is die van voorzichtigheid in plaats van risico, en dat zal voorlopig zo voortduren", zo omschreef hoofdredacteur Lionel Barber van de Financial Times de ontwikkelingen in Wall Street en in de City van Londen. Hij voorspelde dat de winnaars in de financiële dienstverlening diegenen zijn die het best kapitaal weten te mobiliseren en ondergewaardeerde activa weten op te sporen. Nu geldt die eerste conditie niet alleen voor de financiële instellingen, maar voor alle ondernemingen. In tijden van voorzichtigheid staat de kredietkraan immers nog maar zeer beperkt open.

Het is deze factor die van accountants de komende tijd extra alertheid vereist. De vraag is immers in hoeverre de financiering, en daarmee ook de continuïteit van de onderneming, is gewaarborgd. Het antwoord op deze vraag is bepalend voor de waardering: op basis van continuïteitswaarde of op basis van liquiditeitswaarde. Een duivels dilemma, volgens Jan Joling in Accountancynieuws. Want het gevaar van *selffulfilling prophecy* en crisisversterkende effecten liggen op de loer, tegelijkertijd verwachten investeerders en kredietverschaffers een scherp en onafhankelijk oordeel.

De beste manier om dit dilemma te vermijden is het niet zover te laten komen. Om die reden heeft het NIVRA aangedrongen op tijdige en grondige informatie-uitwisseling tussen management en accountant. Een gedetailleerde weergave van de risico's in het jaarverslag voorkomt onzekerheden, en de daarbij behorende negatieve oordelen van de accountant met alle gevolgen van dien.

De aansporing van het NIVRA staat niet op zichzelf. Vorig jaar al constateerden we samen met Eumedion dat de risicoparagraaf van veel jaarverslagen te wensen overliet. En zeer recent nog pleitte Paul Koster, inmiddels toezichthouder in Dubai, voor een 'verbale verklaring' van de cruciale elementen in een jaarrekening. Daarbij wees hij op het toenemend gevaar van het weergeven van een complexe situatie in één cijfer of bedrag, waarover dan geen discussie mogelijk is. Het is in feite gebrekkige informatie die slechts leidt tot schijnzekerheid.

Het zal een interessant jaar worden. Ik ben niet zo pessimistisch als Levitt, al is het alleen maar vanwege het feit dat ik vertrouwen heb in de meer gebalanceerde Europese, of zo u wilt Nederlandse economie. Maar het zal wel een jaar worden waarin u voorspoed en geluk hard nodig zal hebben. Dat wens ik u dan ook van harte toe.

GERT SMIT
algemeen directeur